

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี*

BUDDHADHAMMA INTEGRATION FOR PROMOTING PEOPLE'S POLITICAL PARTICIPATION IN SURAT THANI PROVINCE

พระครูพิศาลพัฒนานุกิจ (สุจินต์ ทีปธมโม), เต็มศักดิ์ ทองอินทร์, วชิรินทร์ ชาญศิลป์

Phrakhrupisanpatthananutit (Sujin Dipadhammo), Termsak Thong-in, Vacharin Chansilp

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: pisan.nan@mcu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน 2. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน และ 3. นำเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยใช้ระเบียบวิจัยแบบผสมวิธี ทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่คัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน 18 รูปหรือคน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนาและการสนทนากลุ่มเฉพาะ จำนวน 9 รูปหรือคน เพื่อยืนยันองค์ความรู้ และการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถาม เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 830,182 คน ใช้สูตรการคำนวณของทาโร่ ยามาเน่ ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า 1. ประชาชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีความตื่นตัวทางการเมือง โดยได้รับการปลูกฝังจากครอบครัว สถาบันการศึกษา และองค์กรศาสนา ให้เห็นความสำคัญของสิทธิเลือกตั้ง การสนทนาอย่างเสรี และการมีส่วนร่วมที่เท่าเทียมตามหลักพุทธธรรม ซึ่งช่วยลดระบอบอุปถัมภ์และส่งเสริมประชาธิปไตยท้องถิ่นอย่างยั่งยืน 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้แก่ การกล่อมเกลாதองการเมือง โดยกลุ่มชุมชนและเพื่อนมีอิทธิพลสูงสุด คิดเป็น 69.50 รองลงมาคือ ครอบครัว สื่อ และศาสนา ส่วนหลัก

*Received May 6, 2025; Revised May 22, 2025; Accepted June 5, 2025

อปริทานิยธรรม 7 ที่ส่งผลมากที่สุด ได้แก่ การรับฟังผู้ใหญ่ การประชุมร่วมกัน และการสนับสนุนคนดี คิดเป็น 66.4 สะท้อนบทบาทของเครือข่ายสังคมและหลักธรรมในการขับเคลื่อนการเมือง 3. การบูรณาการหลักอปริทานิยธรรม 7 สร้างความไว้วางใจ ความสามัคคี ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม และความเชื่อมั่นต่อระบบการเมืองที่ปราศจากอุปถัมภ์

คำสำคัญ: พุทธธรรม; การมีส่วนร่วมทางการเมือง; การกล่อมเกลາทางสังคม

Abstract

Objectives of this research article were: 1. To study the political participation of citizens, 2. To examine the factors influencing such participation, and 3. To propose the Buddhadhamma integration for enhancing political engagement among the people in Surat Thani Province, conducted by the mixed research methods, both qualitative and quantitative methodologies. For the qualitative part, in-depth interview was conducted with 18 key informants, purposefully selected along with a focus group discussion with 9 participants to validate the findings. For the quantitative research, data were collected by questionnaires from 400 samples who were eligible voters in Surat Thani Province, derived from the total population of 830,182 people, using Taro Yamane's formula. Data were analyzed using descriptive statistics and stepwise multiple regression.

The findings revealed that 1. Citizens in Surat Thani demonstrated a strong political awareness, shaped by early socialization through families, educational institutions, and religious organizations. They valued the right to vote, opened dialogue, and equal participation in accordance with Buddhist principles, which contributed to reducing patronage systems and fostering sustainable local democracy. 2. The most influential factor in promoting political participation was political socialization, with peer groups and communities having the strongest impact at 69.50 percent, followed by family, media, and religion. Among Aparihaniyadhamma, the most significant influences were respect for elders' opinions, collective participation in

meetings, and support for virtuous individuals, accounting for 66.4 percent. These findings highlighted the importance of social networks and ethical principles in advancing grassroots democracy. 3. The integration of the Aparihaniyadhamma strengthened trust, unity, civic responsibility, and confidence in a political system, free from patronage, ultimately encouraging more meaningful and ethical political engagement.

Keywords: Buddhist Principle; Political Participation; Socialization

บทนำ

ในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศไทยเผชิญกับปัญหาความไม่มั่นคงทางการเมืองที่ต่อเนื่อง ทั้งในระดับโครงสร้างสถาบันและพฤติกรรมของพลเมือง โดยเฉพาะในจังหวัดสุราษฎร์ธานี แม้จะมีสัดส่วนการใช้สิทธิเลือกตั้งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ แต่ประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ตามระบอบประชาธิปไตย รวมถึงขาดกลไกในการตรวจสอบถ่วงดุลที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นผลมาจากทั้งปัจจัยทางโครงสร้าง เช่น ระบบราชการรวมศูนย์ และพฤติกรรมการเมืองแบบอุปถัมภ์ที่ยังรากลึก (จักษ์ พันธุ์ชูเพชร, 2555; เสนอ จันทรา, 2567) ส่งผลให้กระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นยังไม่สามารถดำเนินไปอย่างมั่นคงและยั่งยืน

สถานการณ์ปัจจุบันยังสะท้อนถึงความขัดแย้งทางการเมืองที่รุนแรงขึ้นทั้งในระดับชาติและท้องถิ่น ความไม่ไว้วางใจระหว่างกลุ่มผลประโยชน์ และความเหลื่อมล้ำในสังคม ยิ่งตอกย้ำความจำเป็นของการปฏิรูปการเมืองอย่างเป็นระบบ เพื่อสร้างความชอบธรรมในการใช้อำนาจอธิปไตย โดยต้องเริ่มต้นจากการปลูกฝังจิตสำนึกประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมของประชาชน (คณะกรรมการพัฒนาประชาธิปไตย, 2540; ประเวศ วะสี, 2540) ทั้งนี้ การเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตยไม่ใช่เพียงกระบวนการทางกฎหมายเท่านั้น แต่เป็นเครื่องมือแสดงเจตจำนงของประชาชนในฐานะเจ้าของอำนาจอธิปไตย และเป็นกลไกสำคัญของการถ่วงดุลอำนาจอย่างสันติ (วรเจตน์ ภาคีรัตน์, 2545)

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว โดยดำเนินโครงการรณรงค์และสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสิทธิหน้าที่ และกระบวนการเลือกตั้งเชิงสมานฉันท์ ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม ตลอดจนสนับสนุนการจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมประชาธิปไตยระดับตำบล เพื่อกระตุ้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองในทุกมิติ (คณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2567;

สัญญา แก้วอนันต์, 2566) อย่างไรก็ตาม ยังพบข้อจำกัดด้านทัศนคติ การศึกษา และฐานะทางเศรษฐกิจของประชาชน ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมผ่านกลไกที่เข้าถึงจิตใจและบริบทของคนไทยอย่างแท้จริง

ด้วยเหตุนี้ ผู้เขียนจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบูรณาการหลักพุทธธรรมอุปนิหิตธรรม 7 (ที.ม. (ไทย) 10/140/87-88.) เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งเป็นหลักธรรมที่เน้นความสามัคคี การมีวินัย การเคารพความคิดเห็นและสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น รวมถึงการสนับสนุนคนดีให้มีบทบาทในสังคม (พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตฺโต), 2559; กองวิชาการ มหาวิทยาลัยธรรมกาย มหาวิทยาลัยธรรมกาย แคลิฟอร์เนีย, 2567) โดยมุ่งหวังให้การศึกษาที่นำไปสู่การวางแผนพัฒนาทางการเมืองที่เชื่อมโยงระหว่างหลักธรรมกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างจิตสำนึกประชาธิปไตยและความเข้มแข็งให้แก่ระบอบการเมืองในระดับฐานราก

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี
3. เพื่อนำเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mix Method Research) ได้แก่ การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี 7 เขตเลือกตั้ง จำนวน 830,182 คน (คณะกรรมการการเลือกตั้ง สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2566)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยหาขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยการใช้สูตรการคำนวณของ Yamane (1973) กำหนดขอบเขตความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน

2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยได้กำหนดเลือกแบบเจาะจง ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางวิชาการที่เกี่ยวข้องหรือมีประสบการณ์โดยตรงเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งหมด 18 รูปหรือประกอบด้วย 1. กลุ่มนักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 3 รูปหรือคน 2. กลุ่มนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 3 รูปหรือคน 3. กลุ่มนักการเมือง จำนวน 2 คน 4. กลุ่มคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัด จำนวน 3 คน 5. กลุ่มผู้นำชุมชน จำนวน 3 คน 6. กลุ่มประชาชน จำนวน 4 คน และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) โดยผู้วิจัยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ มาสนทนากลุ่ม จำนวน 9 รูปหรือคน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างตามวัตถุประสงค์ในการวิจัย

3.2 การวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaires) ประกอบด้วย 1. ข้อมูลส่วนตัว 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน และ 3. การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน และในแต่ละข้อเป็นชนิดมาตราวัดแบบรวมคะแนน (Summated Rating Scale) ของเรนชิสลิเคิร์ต หรือเรียกว่า มาตราวัดแบบลิเคิร์ต (Likert Type) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้ (Likert, 1967)

น้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน
น้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
ปานกลาง	ให้คะแนน	3	คะแนน
มาก	ให้คะแนน	4	คะแนน
มากที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยดำเนินการยื่นคำร้องขออนุญาตสัมภาษณ์ เมื่อได้รับอนุญาตแล้วจึงนัดหมายสัมภาษณ์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือหลัก และบันทึกข้อมูลด้วยเครื่องบันทึกเสียงเพื่อความแม่นยำ ก่อนสรุปผลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4.2 การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยดำเนินการขออนุญาตใช้สถานที่เก็บข้อมูลจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และส่งหนังสืออนุญาตไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจากนั้นผู้วิจัยลงพื้นที่แจกและเก็บแบบสอบถามจนครบตามจำนวนที่กำหนด

หลังจากได้รับแบบสอบถามคืนครบ 100% ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลก่อนนำไปวิเคราะห์ด้วย โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ข้อมูล เชื่อมโยงให้มีความสอดคล้องตามกรอบแนวคิดทฤษฎีหรือตอบปัญหาของการวิจัยให้เหมาะสม พร้อมทั้งนำเสนอแนะข้อมูลเป็นองค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

5.2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการศึกษาพบว่า 1. การออกเสียงเลือกตั้ง สถาบันครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่ต้องมีการปลูกฝังให้ลูกหลานได้ซึมซับทัศนคติที่ดีต่อการเมืองไทยเป็นเรื่องของประชาชนทุกคน ชักชวนให้สมาชิกเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ด้านสถาบันการศึกษาจัดให้มีหลักสูตรการเรียนการสอนเกี่ยวกับประวัติศาสตร์การเมืองการปกครองไทยและอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับพลเมืองที่ดีตามระบอบประชาธิปไตย เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมืองตื่นรู้ให้ประชาชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานีเห็นความสำคัญของการเป็นพลังขับเคลื่อนสังคมการเมือง ประชาชนส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างสม่ำเสมอทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นตามหลักพุทธธรรมด้านหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ 2. การพุดจาปรึกษาเรื่องการเมือง การร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ทางการเมืองร่วมกัน ตามหลักพุทธธรรมด้านพร้อมเพรียงกัน ประชุม ช่วยส่งเสริมให้เกิดความตื่นตัวและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนได้เป็นอย่างมาก ประชาชนโดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นต้องการการยอมรับและจะเข้ากับกลุ่มเพื่อนหรือกลุ่มชุมชนที่มีทัศนคติที่เหมือนกัน ในแต่ละชุมชนจะมีการติดตามข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อต่าง ๆ และเปิดโอกาสให้สมาชิกร่วมถกเถียงและแสดงความคิดเห็นทางการเมืองได้อย่างเสรีและมีความเสมอภาค ด้านองค์กรศาสนาสามารถจัดกิจกรรมอบรมคุณธรรมจริยธรรม และปลูกฝังวิถีประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานีเพื่อกลุ่มเกลาจิตใจให้เกิดปัญญาใช้ในการสนทนาและปรึกษาหารือการเมืองกับบุคคลรอบด้านอย่างสร้างสรรค์ยอมรับในความเห็นที่แตกต่างอย่างสันติวิธี 3. กิจกรรมรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ประชาชน

ในจังหวัดสุราษฎร์ธานีต้องการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐรวมถึงผู้มีอำนาจของบ้านเมืองในระดับต่าง ๆ ปฏิบัติหน้าที่โดยยึดหลักธรรมาภิบาล เคารพกฎกติกา มีความซื่อสัตย์สุจริต ประชาชนจะให้เกียรติซึ่งกันและกัน ยินดีที่จะปฏิบัติตามคำแนะนำที่ดีมีประโยชน์ในการร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความสมัครใจตามหลักพุทธธรรมด้านความเคารพและรับฟังความคิดเห็นของผู้ใหญ่ จะช่วยให้ประชาชนเกิดความมั่นใจและยินดีสนับสนุนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง เพราะเห็นถึงความจริงใจในการปฏิบัติงานเพื่อส่วนรวมโดยปราศจากผลประโยชน์แอบแฝง มีความตื่นตัวที่จะเข้าร่วมกิจกรรมหาเสียงเลือกตั้งด้วยสันติวิธี ไม่ข่มขู่คุกคาม ให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ ทางการเมืองและช่วยกันสอดส่องดูแลให้การเลือกตั้งให้มีความโปร่งใส ปิดโอกาสให้นักการเมืองมีโอกาสซื้อเสียงจากประชาชน

4. การจัดตั้งและการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ประชาชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานีต้องการมีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมืองได้อย่างเสมอภาคโดยปราศจากอคติ ตลอดจนการเคารพสิทธิและเสรีภาพในการแสดงออกทางการเมืองของประชาชนอย่างเท่าเทียมกันตามหลักพุทธธรรมด้านเคารพมนุษย์ชน การรับฟังความเห็นที่แตกต่างหลากหลายทางความคิด มาสู่การหาจุดร่วมที่ยอมรับซึ่งกันและกัน มีการส่งเสริมความรู้และเท่าทันสถานการณ์ทางการเมืองแก่สมาชิกกลุ่มต่าง ๆ การสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ไม่แบ่งพรรคแบ่งพวก ไม่มีระบบอุปถัมภ์ จะทำให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นที่จะเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง

5. การติดต่อส่วนตัวกับเจ้าหน้าที่ทางการเมือง ประชาชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานีสนับสนุนคนดี ส่งเสริมปกป้องคนดี ให้คนดีมีโอกาสเข้ามาบริหารประเทศตามหลักพุทธธรรมด้านการให้การสนับสนุน เอาใจใส่คนดี จะช่วยลดปัญหาการทุจริตหรือการเมืองแบบอุปถัมภ์ ประชาชนต้องการความเชื่อมั่นในระบบการเมือง ซึ่งสร้างความตระหนักให้ประชาชนเห็นถึงความสำคัญของการใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างมีคุณภาพและเป็นธรรม ขจัดระบบอุปถัมภ์

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า การกล่อมเกลாதงทางการเมืองที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานีส่งผลอยู่ 4 ด้าน มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 โดยเรียงอันดับตามสมการ ดังนี้ ชุมชนและกลุ่มเพื่อน สถาบันครอบครัว สถาบันสื่อมวลชนและองค์กรศาสนา แสดงว่าการกล่อมเกลาทงทางการเมืองส่งผลต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานีได้ร้อยละ 69.50 หลักอุปนิทานธรรม 7 ที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานีส่งผลอยู่ 4 ด้านมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 โดยเรียงอันดับตามสมการ ดังนี้ การให้ความเคารพและรับฟังความคิดเห็นของผู้ใหญ่ พร้อมเพรียงกันประชุม หมั่นประชุมกัน

เนื่องด้วยนโยบายและการให้การสนับสนุน เอาใจใส่คนดี แสดงว่าหลักอภิธานิธรรม 7 ส่งผลต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานีได้ร้อยละ 66.40

3. การบูรณาการหลักพุทธธรรมอภิธานิธรรม 7 เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า 1. ด้านหมั่นประชุมกันเนื่องด้วยเหตุการประชุมพบปะปรึกษาหารือกันในงานกิจการงานต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันจะสร้างความไว้วางใจและลดความขัดแย้งและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยการสื่อสารที่เข้าใจตรงกัน มีมิตรภาพที่ดีต่อกันอันนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด 2. ด้านพร้อมเพรียงกันประชุม ทำให้ประชาชนรู้จักรักสามัคคี มีระเบียบวินัยตรงต่อเวลา ไม่เห็นแก่ตัว รู้จักการอยู่ร่วมกันในสังคมโดยคำนึงถึงส่วนรวมเป็นหลัก ทำให้เกิดความตื่นตัวที่จะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยความสมัครใจ 3. ด้านการไม่ตั้งกฎระเบียบตามที่ขัดต่อระเบียบเดิมเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติตามกฎและระเบียบตามกติกาข้อบังคับตามหลักเกณฑ์ที่ถูกต้องด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและหากต้องมีการปรับเปลี่ยนระเบียบ กฎเกณฑ์ใด ๆ เอง โดยต้องลงมติอย่างเป็นทางการยึดหลักความเสมอภาคจะกระตุ้นให้ประชาชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีความตื่นตัวที่จะเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทางด้านการเมือง 4. ด้านความเคารพและรับฟังความคิดเห็นของผู้ใหญ่ จะได้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์จากการให้ความเคารพในความคิดเห็นซึ่งกันเป็นการให้เกียรติต่อกันและกันทั้งนักการเมือง ภาครัฐและประชาชนเพื่อจะได้นำไปวางแผนพัฒนาประเทศชาติให้เจริญ 5. ด้านเคารพมนุษยชน คือ การเคารพสิทธิและเสรีภาพซึ่งกันและกันต้องรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างกันไม่แบ่งแยกด้วยความเสมอภาค 6. ด้านการให้ความเคารพสถานที่ให้ประชาชนมีจิตสำนึกต่อสาธารณะและต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคม การปฏิบัติตามกฎกติกาของสถานที่สำคัญของราชการอย่างมีระเบียบวินัยอย่างมีเสถียรภาพ 7. ด้านการให้การสนับสนุนเอาใจใส่คนดีเพื่อจะได้มีผู้นำหรือนักการเมืองที่ดีมีความซื่อสัตย์สุจริตและลดการเมืองแบบอุปถัมภ์ ทำให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นระบบการเมืองมากขึ้นและสนใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองที่สำคัญประชาชนต้องร่วมธรรมาภิบาลปกป้องคนดีและต้องสนับสนุนคนดีเข้ามาทำงานบริหารประเทศชาติ

อภิปรายผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี อภิปรายได้ว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานีอยู่ในระดับน่าพอใจ โดย

ประชาชนแสดงออกผ่านการใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างต่อเนื่องทั้งในระดับชาติและท้องถิ่น รวมถึงการติดตามข่าวสาร แสดงความคิดเห็น และร่วมกิจกรรมรณรงค์ที่เกี่ยวข้องกับการเมือง นอกจากนี้ ยังมีการพูดคุยปรึกษาหารือกันในเรื่องการเมืองอย่างเปิดกว้าง เคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง มีการรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลทางการเมืองอย่างสร้างสรรค์ รวมถึงการสนับสนุนบุคคลที่มีคุณธรรมให้เข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองอย่างโปร่งใส ซึ่งทั้งหมดนี้สะท้อนถึงพฤติกรรมทางการเมืองเชิงสร้างสรรค์ และความตื่นตัวของประชาชนในระดับท้องถิ่น ผลการวิจัยข้างต้นสอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูกิตติญาณวิสิฐ (ธนา กิตติญาณ) (2566) เรื่อง การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดอ่างทอง พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ความมีอิสระทางความคิด การตรวจสอบและวิพากษ์วิจารณ์ภาครัฐ ความตื่นตัวทางการเมือง และการสนับสนุนจากภาครัฐ ซึ่งชี้ให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมจะเกิดขึ้นได้อย่างแท้จริง ต้องอาศัยทั้งการส่งเสริมจากภายนอกและการพัฒนาทัศนคติจากภายในของประชาชน นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูเกษมวัชรดิตถ์ (เกษม จิตสมปโน) (2566) เรื่อง ปัจจัยในการเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี พบว่า การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมือง และหลักอปริหานิยธรรม 7 มีอิทธิพลอย่างชัดเจนต่อการตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งยืนยันว่าการมีข้อมูลที่ถูกต้องและความมั่นใจของประชาชนในบทบาทของตนเองมีผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองที่มีคุณภาพ เมื่อพิจารณาโดยรวม งานวิจัยทั้งสองชิ้นจึงช่วยสนับสนุนข้อค้นพบจากพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานีได้อย่างชัดเจนว่า การปลูกฝังจิตสำนึกประชาธิปไตย ความสามารถในการคิดอย่างอิสระ และการบูรณาการหลักพุทธธรรม โดยเฉพาะอปริหานิยธรรม 7 เป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี อภิปรายได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้แก่ การกล่อมเกลາทางการเมืองและหลักพุทธธรรมอปริหานิยธรรม 7 โดยการกล่อมเกลາทางการเมืองส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ครอบคลุม 4 ด้าน ได้แก่ ชุมชนและกลุ่มเพื่อน สถาบันครอบครัว สื่อมวลชน และองค์กรศาสนา ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนของการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ร้อยละ 69.50 ส่วนหลักอปริหานิยธรรม 7 ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมใน 4 ด้านอย่างมีนัยสำคัญเช่นกัน ได้แก่ การเคารพและรับฟังผู้ใหญ่ การประชุมพร้อมเพรียงกัน การประชุมสม่ำเสมอ และการสนับสนุนคนดี ซึ่งอธิบายได้ร้อยละ 66.40 สะท้อนว่าการหล่อหลอมทางสังคมทั้งจากกลุ่ม

ใกล้ชิดและหลักกรรมทางศาสนามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาจิตสำนึกความเป็นพลเมือง ในระบอบประชาธิปไตย ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานของพระครูวินัยธรธิษฐ์ สุวฑฒ (2564) เรื่อง การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในจังหวัด เพชรบุรี พบว่า ปัจจัยด้านการกล่อมเกลາทางการเมืองจากครอบครัว กลุ่มเพื่อน สถาบันการศึกษา กลุ่มอาชีพ สื่อมวลชน และองค์กรทางการเมือง ส่งผลโดยตรงต่อการ ส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย โดยเฉพาะในกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่มีความ ตื่นตัวในการใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งยืนยันว่าการพัฒนาเชิงโครงสร้างควบคู่กับการปลูกฝังทาง ความคิดมีบทบาทต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับ งานวิจัยของกมลวรรณ คารมปราชญ์ และคณะ (2554) เรื่อง กระบวนการอบรมกล่อม เกลาทางการเมืองด้านจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พบว่า สถาบันครอบครัว ศาสนา การศึกษา สื่อมวลชน และพรรคการเมือง ต่างมีบทบาทในการสร้างแบบแผน ความคิดทางการเมือง ตั้งแต่ระดับจิตสำนึกทางศีลธรรม ความเข้าใจในหน้าที่พลเมือง จนถึงความผูกพันต่อพรรคการเมือง ทั้งนี้กระบวนการกล่อมเกลาทางการเมืองยังเน้นการ อบรมจากประสบการณ์ตรง เช่น การบวช การเรียนรัฐศาสตร์ การเสฟสื่อ และการมีส่วนร่วม ในกิจกรรมของพรรคการเมือง ซึ่งล้วนเป็นฐานสำคัญของการพัฒนาวัฒนธรรม ประชาธิปไตยในระดับบุคคลและระบบ จากความเชื่อมโยงดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าการ กล่อมเกลาทางการเมืองไม่ใช่เพียงกระบวนการถ่ายทอดข้อมูลเท่านั้น แต่ยังเป็น การปลูกฝังอัตลักษณ์ทางการเมืองที่สอดคล้องกับบริบททางศาสนาและวัฒนธรรมของ สังคมไทย โดยเฉพาะเมื่อเชื่อมโยงกับหลักธรรมอปุธานิยธรรม 7 ซึ่งให้ความสำคัญกับ ความสามัคคี ความรับผิดชอบร่วม และการสนับสนุนคนดีเข้าสู่ระบบอย่างมีคุณธรรมและ โปร่งใส

3. การบูรณาการหลักพุทธธรรมอปุธานิยธรรม 7 มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริม การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยเฉพาะใน 4 ด้านหลัก ได้แก่ การหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ การประชุมอย่างพร้อมเพรียง การเคารพและรับฟัง ความคิดเห็นของผู้ใหญ่ และการสนับสนุนคนดี ซึ่งล้วนเป็นกลไกที่เชื่อมโยงกับการกล่อม เกลาทางการเมืองจากสถาบันต่าง ๆ เช่น ชุมชน ครอบครัว สื่อมวลชน และองค์กรศาสนา อันส่งผลให้ประชาชนมีความตื่นตัวทางการเมือง สนใจการเลือกตั้ง รมรงค์ทางการเมือง อย่างสันติ มีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่มทางการเมือง และติดตามตรวจสอบนักการเมือง ด้วยความใส่ใจ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานของทักษิณ ประชามอญ (2560) เรื่อง รูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมตามหลักพุทธธรรมขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน พบว่า การบูรณาการหลักอภินิหารธรรม 7 กับกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับท้องถิ่น เช่น การร่วมตัดสินใจ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมประเมินผล ช่วยยกระดับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมให้มีประสิทธิภาพ และยังเสริมสร้างจิตสำนึกของบุคลากรภาครัฐและภาคประชาชนให้เห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตยอย่างต่อเนื่อง

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า การมีส่วนร่วมสามารถขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพผ่านการประยุกต์ใช้หลักอปปริหานิยธรรม 7 ควบคู่กับการกลมกล่อมเกลาทางการเมืองจากครอบครัว สื่อมวลชน ชุมชน และองค์กรศาสนา โดยเฉพาะการประชุมอย่างสม่ำเสมอ ความพร้อมเพรียงในการดำเนินกิจกรรม การเคารพความคิดเห็น และการสนับสนุนคนดี ซึ่งล้วนช่วยเสริมสร้างความไว้วางใจและความเชื่อมั่นในระบอบประชาธิปไตย การกลมกล่อมเกลาทางจากสถาบันต่าง ๆ มีส่วนในการปลูกฝังจิตสำนึกพลเมือง ทำให้ประชาชนตื่นตัวและมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบหลากหลาย ทั้งการเลือกตั้ง การปรึกษาหารือ การเคลื่อนไหว และการติดตามตรวจสอบผู้มีอำนาจ กล่าวได้ว่า การบูรณาการหลักธรรมกับบริบททางสังคม เป็นแนวทางสำคัญในการสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตยที่ยั่งยืนในระดับพื้นที่อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ภาครัฐควรดำเนินการจัดโครงการและกิจกรรมในด้านการส่งเสริมความรู้ให้แก่ประชาชนในทุกหมู่บ้าน ตำบล ทุกอำเภอ เพื่อมีความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน
2. หน่วยงานภาครัฐควรจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงาน
3. หน่วยงานภาครัฐควรจัดตั้งศูนย์ต้นแบบการศึกษาแลกเปลี่ยนความรู้และเผยแพร่ รวมทั้งการคิดค้นนวัตกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาและความต้องการของประชาชน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. การจัดตั้งศูนย์การศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยร่วมกับสถาบันการศึกษาเพื่อวางรากฐานการเรียนรู้ตั้งแต่เยาว์วัยโดยควรมีศูนย์กลางประสานงาน การติดตามและประเมินผล เพื่อปรับปรุงพัฒนาต่อไป
2. การจัด Work Shop ให้ประชาชนได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จริงจากเหตุการณ์จำลอง ประโยชน์ที่ได้รับเช่น ประชาชนจะได้เรียนรู้วิธีการทำกิจกรรม การทำงานเป็นทีม การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า เป็นต้น

3. สร้างภาคีเครือข่ายเสมือนเป็นตัวแทนของภาครัฐ ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมทางการเมืองผ่านสื่อช่องทางต่าง ๆ ให้เข้าถึงประชาชนได้ทราบทั่วทุกพื้นที่เพื่อช่วยให้การขับเคลื่อนนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเรื่อง การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อกระตุ้นให้ประชาชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีความตื่นตัวทางการเมือง

2. ควรศึกษาเรื่อง การคิดค้นนวัตกรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

3. ควรศึกษาเรื่อง การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อรณรงค์ให้ประชาชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีความตื่นตัวทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

กมลวรรณ คารมปราษฎ์ และคณะ. (2554). กระบวนการอบรมกลุ่มเกลาทางการเมืองด้านจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์*, 17(1), 31-54.

กองวิชาการ มหาวิทยาลัยธรรมกาย แคลิฟอร์เนีย. (2567). *DOU PD 008 พุทธธรรม 2*. สืบค้น 2 มกราคม 2567, จาก <https://url.in.th/Umwlm>

คณะกรรมการการเลือกตั้ง สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2566). *จังหวัดสุราษฎร์ธานีในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2566*. สืบค้น 2 มกราคม 2567, จาก <http://www.suratthani.go.th>

คณะกรรมการการเลือกตั้ง สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2567). *ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเลือกตั้งเชิงสมานฉันท์*. สืบค้น 2 มกราคม 2567, จาก <http://www.suratthani.go.th>

คณะกรรมการพัฒนาประชาธิปไตย. (2540). *ข้อเสนอกรอบความคิดในการปฏิรูปการเมืองไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).

จักษ์ พันธุ์เพชร. (2555). *การเมืองการปกครองไทย*. ปทุมธานี: โรงพิมพ์มายด์ พับลิชชิ่ง.

ทักษิณ ประชามอญ. (2560). *รูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมตามหลักพุทธธรรมขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน* (ดุขฎิณี นินธ์ ปรัชญาดุขฎิณี บัณฐิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- ประเวศ วะสี. (2540). *การเดินทางแห่งความคิด: ปฏิรูปการเมือง*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน.
- พระครูกิตติญาณวิสิฐ (ธนา กิตติญาโณ). (2566). *พุทธธรรมประยุกต์เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในจังหวัดอ่างทอง (ดุष्ฎินิพนธ์ปรัชญาดุष्ฎิบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์)*. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูเกษมวัชรดิตถ์ (เกษม ฐิติสมนโน). (2566). *การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี (ดุष्ฎินิพนธ์ปรัชญาดุष्ฎิบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์)*. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูวินัยธรธวัช สุวฑฒ. (2564). *การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดเพชรบุรี (ดุष्ฎินิพนธ์ปรัชญาดุष्ฎิบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์)*. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตโต). (2559). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม (พิมพ์ครั้งที่ 34)*. กรุงเทพฯ: บริษัท สหธรรมิก จำกัด.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วรเจตน์ ภาคีรัตน์. (2545). *วิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ : ศึกษากรณีของศาลรัฐธรรมนูญต่างประเทศกับศาลรัฐธรรมนูญไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ.
- สัญญา แก้วอนันต์. (2566). สำนักงาน กกต. จังหวัดสุราษฎร์ธานีกับการส่งเสริมสนับสนุนภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกตั้ง. สืบค้น 2 มกราคม 2567, จาก <https://www.youtube.com/watch>
- เสนอ จันทรา. (2567). *สาเหตุของการแทรกแซงทางการเมือง*. สืบค้น 2 มกราคม 2567, จาก <http://wiki.kpi.ac.th/index.php>
- Likert, R. (1967). *The Method of Constructing and Attitude Scale*. New York: Wiley & Son.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis (3rd Ed.)*. New York: Harper and Row Publications.